

Yttrande över remiss från Länsstyrelsen i Skåne län gällande bildande av naturreservatet Kullaberg

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) tillstyrker Länsstyrelsen Skånes förslag till beslut om bildande av naturreservatet Kullaberg och bedömer att det i stort är väl förankrat i miljöbalkens syften samt EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv. Förslaget innebär ett viktigt steg mot ett samlat skydd och en mer enhetlig förvaltning av Kullabergs marina och limniska miljöer. Området har mycket höga naturvärden och är av stor betydelse för bevarande av biologisk mångfald i kustzonen i norra Öresund och Västerhavet.

SLU vill dock lyfta behovet av förstärkt vetenskaplig grund och långsiktig miljöövervakning för att säkerställa adaptiv förvaltning av de marina delarna av området.

Generella synpunkter

De marina miljöerna i området omfattar rev, mjukbottnar och havsgrottor med hög strukturell variation. Dessa livsmiljöer har avgörande betydelse för flera skyddsvärda arter, däribland:

- Tumlare (*Phocoena phocoena*) – en del av Bälthavspopulationen med kalvförekomst i området.
- Sjöfågel och marina evertebrater knutna till revmiljöer och algsamhällen.

Förslaget tydliggör skydd mot störningar, begränsningar av fiske och åtgärder för att gynna naturlig populationsstruktur. SLU ser positivt på detta, särskilt ambitionen att minska fiskets påverkan inklusive bifångster och spökfiske med förlorade redskap, samt att utveckla restaureringsinsatser för strukturbildande organismer.

Det bör dock framhållas att vetenskaplig kunskap om flera marina livsmiljötyper fortfarande är ofullständig, särskilt:

- grunda (<15 m) och djupa mjukbottenar (>15 m) och deras fauna,
- marina grottor (livsmiljötyp 8330),

Dessutom att populationsstatus eller förekomst för de arter som nämnts som bevarandesyften i underlaget saknar befintlig dokumentation och datainsamling (till exempel hummer och ål).

SLU välkomnar Länsstyrelsens förslag att en naturtypskartering av hela havsområdets hård- och mjukbottenar genomförs, samt inventering av förekommande djurarter som lever i och på olika typer av bottensubstrat. SLU Aqua rekommenderar att dessa kompletterande baslinjestudier och uppföljande övervakning etableras innan och efter beslutets genomförande för att utvärdera skyddets ekologiska effekter.

Underlaget hänvisar till Artportalen, Natura 2000-bevarandeplaner och Helcom-data, men saknar redovisning av metodik, tidsserier och kvantitativa ekologiska bedömningar.

Specifika synpunkter

Gällande föreskrifterna C23 och C25 (s. 10 i reservatsbeslutet):

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

C23: fiska med undantag för fiske med handredskap,

C25: fånga insekter, spindlar, snäckor, musslor, kräftdjur eller andra ryggradslösa djur,

SLU föreslår att regleringarna bör skärpas för att gälla det fiske som pågår idag samt att även handredskapsfiske förbjuds. Anledningen till att fasa ut pågående dispensgivet fiske i naturreservatet Kullaberg bör förklaras tydligare och varför den åtgärden är tillräcklig för att leva upp till syftet med reservatet. Information om pågående fiske och fångster bör dokumenteras för att möjliggöra en utvärdering av genomförda åtgärder. SLU bedömer att undantag för garnfiske med maskstorlek <68 mm (C23) inom naturreservatet motverkar målen med att begränsa störningar från mänskliga aktiviteter på känsliga arter samt skydda livsmiljöer från exploatering. En strikt reglerad fiskezon möjliggör en större chans för återhämtning av stor rovfisk som har en viktig strukturerande roll i ekosystemet kring revmiljöer.

SLU har noterat att flera processer pågår parallellt för reglering av fiske i närliggande marina skyddsområden inklusive naturreservatet Kullaberg. SLU vill betona vikten av att regleringarna bör vara motsvariga och harmonisera för att uppnå syftena och bevarandemålen för de olika skyddsområdena.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Noël Holmgren efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av miljöanalytikern Johanna Bergman, forskaren Mattias Sköld och seniora miljöanalysspecialisten Andreas Sundelöf samtliga vid institutionen för akvatiska resurser.

Noél Holmgren

Linda Ferngren